

Jiří Klobouk

KDO STOUPÁ DO SCHODŮ

Jiří Klobouk

KDO STOUPÁ DO SCHODŮ

2012

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Jiří Klobouk, 2012

© Carpe diem, 2012

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic

ISBN 978-80-87195-36-9

Jolaně a Michalovi

Kdo stoupá do schodů

Jo, chlapče, řeknu ti,
život pro mne nebyl křišťálovým
schodištěm.

Byly na něm hřebíky
a třísky
a vyrvaná prkna
a místa bez koberce holá.

Ale vždycky
jsem šla dál
a stoupala do mezipater
a obcházela kolem rohů
a někdy šla potmě
když světlo nebylo.

Proto se, chlapče, nevracej,
nezůstávej sedět na schodech,
i když ti jít vzhůru připadá moc
těžké.

Už neklesej –
vždyť já jdu dál, mé dítě,
stoupám výš
a život pro mne nebyl
křišťálovým schodištěm.

Langston Hughes

1

Nevím, jak dalece vás to bude zajímat, ale nastal čas, abych káp božskou, co mě přivedlo k tomu, že jsem málem spáchal sebevraždu. Naštěstí, jak v kapitole osmnáctý s úlevou zjistíte, Bublina mě z toho srabu vysekal. Suma sumárum, měl jsem děsnou kliku. A právě tohle je můj pokus hodit na papír, co mě více méně přivedlo do cvokárny. Nic falešného. Všechno jako na dlani. Jmenuju se Adolf Vincík, ale když zalistujete v nějaký encyklopedii, houby tam o mě najdete. Nic, že bych se něčím proslavil a tak dále. Ani ubohoučkej odstaveček. O fotografii, na který zírám přímo do objektivu, ani nemluvě. Takže kdo čte tyhle řádky a nevychází z údivu, protože nevěří tomu, co se dozvídá, a začne mu vrtat hlavou, kdo vlastně je tenhle lunatik, má to marný. Musí se smířit s tím, že NEJSEM ŽÁDNÁ CELEBRITA. Moh bych jmenovat pár lidí, který celebrity jsou, ale ty určitě znáte taky. A kromě toho stejně tíhnu víc k filmu než k literatuře. Taková RAPSODIE V MODRÝM mě naprosto odrovnala. Šel jsem na to do biografu dvanáctkrát. Jenže Gershwin se narodí jenom jeden. Kdežto Vincíků je v týhle republice nejmíň sto padesát tisíc. A po světě nás, identickéjch hotentotů, určitě běhá další milión. I když fakt je, že se každej jmenujem nějak jinak. A když už jsme u filmu, doporučoval bych, abyste si tenhle materiál představovali, jako že se odehrává na plátně. To by byl od vás ten NEJPROZÍRAVĚJŠÍ PŘÍSTUP. Zkrátka, vnímejte to celý jako nějakou filmovou grotesku. Určitě se potrháte smíchy. A ještě něco důležitýho. Tohle

všechno se stalo v roce 1951. To mi bylo rovněž sedmnáct. Kdybyste i vy byli v tom, o čem tady mluvím, nějak namočený, myslím jako OPRAVDOVÍ KOMOUŠI, je mi líto. Zrovna když jste si libovali, že jste hezky v závětří, tak se zjevím s tímhle pitomým plkáním. Jako nějakěj potentočkovanej Kristus. Řeknu vám proč. To aby se na vás nikdy nezapomnělo.

Ale nejdřív něco o tom, jak TEHDY vypadal můj všední den. Když jsem se ráno probudil, dost záleželo na tom, kolik bylo hodin. Kupříkladu kdykoli jsem zjistil, že je osm pryč a do Státního reálného gymnázia Květoslava Havelky bych se dostavil pozdě, i kdybych měl na zádech křídla splený voskem á la Ikaros a vzlétl, začaly se dít věci, jako bych byl v tranzu. Nohy mě nesou přes náměstí Míru. Tam býval, dokud ho neznárodnili, Obermajerův obchod se smíšeným zbožím. Dále si to šinu kolem kostela svatého Cyrila a Metoděje. Do něho zase skoro nikdo nechodí, poněvadž se všichni bojejí, aby nedostali vyhazov z práce. Ještě zahnu dvakrát za roh a ocitnu se na peroně uhradského nádraží. Lokálka na trati Uhrad-Starý Město-Česká-Třebová-Praha-Paříž-Londýn už čeká připravená k odjezdu na první a v podstatě jediný koleji. Netrvá dlouho, vagony sebou škubnou, v dřevěném obložení zaprašť a – – sbohem rodná hroudo!

Celkem nedávno, v rozhlasový přednášce až z Brna, káp jeden veleznámej doktor psychoanalýzy konečně božskou. Prej podle nejnovějšího vědeckýho výzkumu se drkotá nemalej počet cestujících vlakem proto, že jedině v zšeřelým kupé můžou uplatnit svou zvláštní schopnost – vycucat si z prstu imaginární postavu, se kterou pak rozpřádaj nekonečnou debatu.

Není divu, že takový klábosení kupříkladu s Robinsonem Crusoem nebo Rychlonožkou z Foglarova kreslenýho seriálu o Rychlejš šípech je zejména mezi

mládeží značně rozšířeným zvykem. Ona totiž veškerá snaha domluvit se s lidma, který denodenně potkáváme na ulici, je kolikrát stejně marná, jako házet hrách na zeď. Nebo jako se pokoušet o vysušení Indického oceánu. Kromě toho by nemalej počet mejch dobřejch známějch nejráděj od rána do večera hrál na bicí nebo jiný hudební nástroj v nějakým tanečním orchestru. A pokud občas dávaj najevo, že se hodlaj vbrzku oženit, pak především proto, aby utrápený rodiče přivedli na jiný myšlenky. A tak jim pozvedli mizernou náladu.

Naposled jsem se úvahami na vážnou známost zabýval před dvěma lety uprostřed první řady sálu uhradského kina Oko. Už dlouho mě nic tak neomráčilo jako Jean Simmonsová. To když se DOSLOVA ZJEVILA na plátně při promítání filmu Velký naděje. Od prvního okamžiku mi bylo naprosto jasný, že jsem v celým svým dosavadním životě neviděl tak fascinující filmovou hvězdu. Mohla bejt stejně stará jako já. Oči měla jak trnky. A ve tvářích sympatický dolíčky. Když vznešeně našlapovala s rozžatým svícem ponurými chodbami toho strašidelného zámku a nebojácně se usmívala, měla mě už dokonale omotaného kolem malíčku. K tomu se přiznám bez mučení.

Tahle moje schopnost vycucat si někoho z palce se datuje zřejmě od mejch kojeneckejch let. Prozatím největší sláva nastala jednoho dne, kdy jsem si ve vlaku cestou na prázdniny do Bojkovic vymyslel staršího bratra Bublinu. To bylo někdy v roce devatenáct set čtyřicet tři. Jak čas běžel, slušná řádka ke všemu ochotnejch pubertáků uvěřila v jeho existenci. Ačkoli ve skutečnosti nemám ani švidravou sestru. Pochopitelně korunu tomu všemu nasadila Liba Sobotková z oktávy C. Sotva se o Bublinovi dozvěděla, začala se vážně obírat myšlenkou, že by se s ním při nejbližší příležitosti zasnoubila.

Jediná dvojice široko daleko, která nemá sebemenší potuchy, že nějakýho bratra mám, jsou jeho rodiče. Asi by se divili, kdybych jim zčistajasna začal líčit, kdy a kde se narodil. Nebo že má mateřský znamínko za levým uchem. A jiný, mnohem závažnější věci. Kupříkladu proč Bublina vloni kolem Vánoc utek z domu do Beskyd. Poněvadž mu čím dál víc vadilo, že nikdo z naší rodiny nebojoval proti nacistům. A dnes, šest roků po válce, místo abychom bolšounům ukázali, zač je toho loket, máme očividnou tendenci držet hubu a krok. To jenom aby nám dali svatej pokoj.

Kromě imaginárních postav á la můj senzační bratr Bublina existují na tomto světě lidi, který jsou naprosto reálný. Do této kategorie patří bezesporu Vlastimil Pytlouš. Vím to z vlastní zkušenosti. Seznámili jsme se letos na jaře. Konkrétně dvacátýho osmýho března. Sotva vystrčím hlavu z okna jedoucího vlaku, ozve se za mými zády významný zakašlání. Následuje otázka, která není zrovna nejoriginálnější: „Kampak máš asi tak namířeno, rozmilý mlékobrádku?“

Kdo nevěří, ať tam běží. K odpovědi se mi nabízely celkem tři možnosti. Za prvé, že mám namířeno za Bublina do Beskyd. Pracuje tam v hlubokejch lesích jako dřevorubec. Nebo že si to hasím do Londýna, abych omrk, jak tam Jean Simmonsová natáčí svůj nejnovější film. Nakonec řeknu po pravdě: „Jedu navštívit doktora Arnošta Všetečku.“

Jenže místo abych si pomoh, upadnu z bláta do louže. Pytlouš si odkašlal podruhé. Hrozně ho to všechno zajímalo. „Kdo je doktor Arnošt Všetečka?“ vyzvídal. „A kde žije? Pokud ho už dávno neranila mrtvice. Že, mlékobrádku?“ A tak dále, a tak dále. Fakt je, že měl otázky, jako by mu něco z velký výšky spadlo na hlavu.

Kvůli rachotu do sebe narážejících vagonů musím notně zvýšit hlas. „Doktor Arnošt Všetečka je výbornej

zpěvák, veleváženéj pane,“ vysvětluju. „A když zrovna nezpívá, hraje na vibrafon. A v neposlední řadě je v našem hlavním městě Praze dirigentem jednoho báječného sextetu.“

Po takový jasný odpovědi bych čekal, že ten dotěra dá pokoj. Ale on si odkašlal potřetí. Přiznal se, že by uvítal, kdybych se otočil. Hrozně rád by si mě totiž prohlídl z anfasu. Z toho jsem usoudil, že mu pohled na mý záda už delší dobu lez na nervy.

Kdo to nezažil, těžko uvěří, jak dva lidi, který se před chvílí vůbec neznali, na sebe začnou zhypnotizovaně zírat. To když se pojednou ocitnou tváří v tvář v chodbičce zvolna se šinoucí lokálky. Pytloušův ostře řezanej nos poněkud vybočoval z přímýho směru. A obrovská pleš na hlavě mu dodávala sportovní vzezření. Můj první dojem byl, že kdysi před dávnými a dávnými lety vrhal koulí do dálky. A na dorosteneckejch přeborech, dejme tomu jižní Moravy, se za nadšenýho povzbuzování diváků vzepjal k obdivuhodnému výkonu. Hodil čtrnáct metrů a třicet šest centimetrů. V tý době to bylo něco naprosto neslýchanýho.

Nicméně ten člověk přihmouřil oči. Zaujal ho jedinej chlup na mý spodní čelisti. Ale zrovna když na něj chtěl ukázat, rozpomněla se na mě samotná matka příroda. Udýchaný lokomotivě totiž zatarasilo cestu mrtvý rameno řeky Rávy. A vlaková souprava se tím pádem začala po kolejích všelijak kroutit. Vagony se nebezpečně naklonily. Pytlouš, aby vyrovnal ztracenou rovnováhu, se zaklínil nohama a rukama mezi praskající stěny chodbičky. Jak tam bezvládně visel, napadlo ho, že se představí. „Jmenuju se Vlastimil Pytlouš,“ oznámil. „A kdo seš ty, mládenče?“

Za normálních okolností bych svému spolucestujícím celkem kamarádsky odpověděl, že se jmenuju Adolf Vincík. Odjakživa jazzovej hotentot. A bydlím

v ulici maršála Koněva číslo 713. Kromě toho chodím do septimy B. To aby se neřeklo, že něco zatajuju. Jenže tohle normální situace rozhodně nebyla. Proto jsem odpověděl co nejlapidárněji: „Já jsem tak zvaná Rychlonožka.“

„Cože?“ vyvalil Pytlouš kukadla. „Mluvíme o stejné věci? Máš na mysli Rychlonožku z Foglarova kresleného seriálu o Rychlých šípech? Ty čmáranice, co stупить se jim přihodilo? Není to škoda papíru?“

„O tom jsem nikdy neuvažoval.“

„A víš, proč je ten seriál zakázaný?“

„Nemám tušení.“

„Protože odváděl naši mládež nežádoucím směrem!“

To už se vagony napřímily. Pytlouš spustil nohy na podlahu. Z toho rozčilení se mu zapotily dlaně. Utíral si je do angorskýho svetrů, jako by je měl ulepený od marmelády. Můj Rychlonožka mu dal viditelně zabrat. Ještě lupal po dechu. Potom se začal vyptávat, jestli tuším, jak se bude nadále vyvíjet **MOJE BUDOUCNOST**. To znělo dost podezřele. Jakmile s váma totiž někdo zahájí debatu o **VAŠÍ BUDOUCNOSTI**, nemusí to být zrovna ve váš prospěch. Zvláště když dotyčnou osobu vůbec neznáte.

Přestože dennodenně nekouřím, tahám vždycky v kapse aspoň jednoho většího vajgla. Právě pro takový akutní případy. Když jde v podstatě o život. Sotva si dám pořádnýho šluka, vydechnu Pytloušovi přímo do tváře mračno cigaretovýho kouře. Potřeboval aspoň částečnou narkózu, aby nebyl tak děsně vtravej. A hlavně ne tak strašně citlivej na Rychlonožku.

„Moje budoucnost mi v hlavě moc neleží,“ rozkuckám se. „Plánuju věci maximálně tak na tři dni dopředu. Protože mě víc zajímá, co se děje **MOMENTÁLNĚ**. Kupříkladu po pražský návštěvě doktora Arnošta Vsetečky mám v úmyslu odskočit si do Londýna.

Rád bych tam pozdravil Jean Simmonsovou. A na zpáteční cestě se stavím v Beskydech za Bublinou. To je můj starší bratr. Je dřevorubec.“

„Ty že máš v Beskydech staršího bratra Bublinu, kterej je dřevorubec?“ vydechl užasle Pytlouš.

„Nejenom že mám,“ řeknu. „Ale je o dvě hlavy větší než vy. Můžem se vsadit.“

Fakt je, že se ten člověk zatvářil, jako bych mu šláp na kuří oko. Nebo jako bych k němu promlouval nějakou prapodivnou hatmatilkou. Takovou zvláštní esoterickou řečí, který on neporozumí, ani kdyby se rozkrájel. To ho bezesporu inspirovalo, aby se mě zeptal, jestli porozumím, promluví-li on česky.

„Protože kdybys česky nerozuměl, Rychlonožko, museli bychom sehnat tlumočníka. Je ti to jasné? A na příslušných místech bychom si museli pohovořit o tom, proč nejseš ve škole. Proč se poflakuješ v lokálce. Jako by se nechumelilo. A máš namířeno do Prahy za jakýmsi uhozeným zpěvákem. Poněvadž který decentní doktor zpívá, prosím tebe. To jsem ještě neslyšel.“

A to byl s tou svou rekapitulací mejch osobních záležitostí teprve na začátku. Pokud jde o můj plán, kterej zasvěceně nazýval „ty a ta tvoje strašná Jean Simmonsová“, tvrdil, že to není zrovna nejmoudřejší nápad. Prej sotva bych se na cestě do Londýna objevil poblíž hraniční čáry, naše ostražitá armáda by mě rozstřílela jak řešeto. Ale nejmíň se mu zamlouvala moje historka o Bublinovi. Nemoh pochopit, jak někdo může bejt o dvě hlavy větší než on, Vlastimil Pytlouš. Přemluvil mě, abychom se postavili k sobě zády a tak se poměřili. „Vidíš?“ zvolal. „Ty, Bublinův bratr, mi nesaháš ani po bradu!“

Bylo to, jako když se v cirkusový manéži dohadují dva klauni. Měl to spočítaný na milimetry. A nedo-

stávaly se mu circa čtyři hlavy. Vyvedlo ho to z míry natolik, že byl ochotnej si do Beskyd najmout taxíka. Zabil by tak dvě mouchy jednou ranou. Podíval by se zblízka na Bublinu. A mě by přistih', že si vymejšlím jak baron Prášil.

Zkrátka a dobře kolem sebe šířil dojem, že druhá světová válka ještě neskončila. Že to na mě vypaluje z protitankovýho děla. Kdežto já se tvářím, že nás obklopuje hlubokej mír. Jak jen můžu, mu dávám najevo, že drží v ruce obyčejnou špuntovku. Oslovuju ho i nadále, veleváženěj pane Pytlouši. Ale on, jakmile zjistí, že mám sto chutí začít znovu ty příšernýj historyky o doktoru Arnoštu Všetečkovi a Jean Simmonsové s Bublinou, zacpe si uši. „Okamžitě zmlkni, zakázaná Rychlonožko,“ prohlásí rozvášněně. „Nebo zatáhnu za záchrannou brzdu! A budeš to ty, kdo to celý zavinil!“

Protože ho, ať jsem řek to či ono, rozčílilo takřka k nepříčetnosti, vystrčím hlavu z okna. To abychom si od sebe odpočinuli. Rozhodně nepatřil k mým nejoblíbenějším spolucestujícím. Uříčená lokálka se do zastávky Starý Město šinula tak pomalu, že se daly snadno počítat kreosotem nacucaný pražce. V dálce na kopci u Buchlovic se rýsovala silueta hradu zubem času ohlodaná. Ačkoli přimrzávalo, viselo už ve vzduchu jaro se vším všudy. Tu a tam z olověnýho mraku, zakotvenýho nízko nad zemí, ukápla kapka deště. Supící lokomotiva vypouštěla do krajiny kučeravý chuchvalce špinavýho kouře.

Byla by to jízda jako v pohádce o vláčku, kterej si to šine na výlet do Čokoládovýho údolí. Ale to by se nesměl ve vedlejším okně objevit Pytlouš. Šklebil se, jako by právě sněd něco s cibulí a octem. Na obličejí se mu rozpleskávaly zbloudilý kapky. Ale ani to mu nezabránilo v řečnění. I nadále tvrdošjnně uplatňoval svý osobní názory. „Já mám sice rád legrácku, Rych-

lonožko,“ svěřoval se mi. „Ale tohle legráčka není. Radím ti dobře. Vrať se urychleně do školy. A řádně se tam omluv. Pochop, že každý máme v životě své místo. Kdybychom neměli, šplhali bychom po stromě jako opice. Máš k tomu co říct?“

„Já si myslím, že svý místo mám.“

„A kde to je?“

„Ono je to odtud dost daleko.“

Současně vytáhnu z kapsy kus jemnějšího papíru. Nosím ho u sebe pro případ, že bych dostal náhlejší průjem. A že by se jako z udělání v nejbližším okolí nevyskytovaly ani noviny. Vypouštím útržek po útržku z okna. Papírky přistávají jako zmagnetizovaný Pytloušovi na jeho deštěm smáčený pleši. Za nějakou chvíli je těmi cárečky oblepenej k nepoznání. Ze všeho nejvíc připomíná ušlápnutýho chudinku. Kromě vzpomínek na zašlý mládí a sportovní slávu mu toho moc nezbylo. Jeho manželka mu zčistajasna oznámila, že ho definitivně opouští. On teď posmutněle rozvažuje, kdo mu zítra vypere a uvaří. Nebo připomíná bývalýho legionáře. V roce devatenáct set sedmnáct uprch ze zajetí u Sverdlovka. Jak pochodoval několik měsíců napříč Sibiří, omrzly mu prsty na nohou. Na operačním sále se pak rozvinula nekonečná debata, mají-li se mu při plným vědomí amputovat obě chodidla. Nebo jenom to levý pod kolenem.

Ale ať už byl kdokoli, jedno bylo víc než jistý. Vlastimil Pytlouš visel už tři a půl minuty ze sousedního okna. Soustavně se šklebil. A plácal nehoráznosti. A právě tahle neprozřetelnost se mu šeredně vymstila. Ne že bych to někomu přál. To není můj styl. Jenže tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne. A tohle byl klasicej případ. Už nepoprchávalo. Ten olověnej mrak zvolna mizel v dálavách. Ohnivá koule sluníčka blahodárně zazářila. Proslunila celou

krajinu. A právě v tom můj spolucestující oblepený papírky zoufale zasténal. Každý si umí představit, jak by sténal on, kdyby se mu do oka zasek byl sebenepatrnější kousek do běla rozžhavenýho uhlíku. Pytlouš, jako zasažený bleskem, ucuk do chodbičky. Viditelně ho sužovala ukrutná bolest. Ulevoval si skuhráním. Taky svolával všechny svatý. Ale kromě toho tak neslušně nadával, že jsem se červenal až za ušima.

Zanedlouho vlak ve Starém Městě zastavil. To bylo slávy, že jsme šťastně dojeli! Jenom Pytlouš se neradoval. Když zjistil, že je mu nadávání houby platný, poklek na podlahu jako při svatým přijímání. Potom si dvěma prsty roztáh horní víčko od dolního. V týhle poloze trpělivě vyčkával, až mu podle pravidla o poskytnutí první pomoci oblíznu zraněný oko jazykem a odstraním přiškvařeninu.

„Tak co, kdy mě konečně lízneš?“ zajímal se.

„Nelíznu,“ odpovím.

„Prosím tě, Rychlonožko,“ zaúpěl.

„Nemůžu.“

„Proč ne?“

„Protože TO NEJDE!“

Fakt je, že bych mu to oko neolíz, ani kdyby mi sliboval čtyři měsíce těch nejdobrodružnějších prázdnin na ostrově Madagaskaru. Dovedu si sice představit, jaký pekelný muka zažívá, ale kdybych mu vyhověl, zved by se mi stoprocentně žaludek. Ovšem mý zamítnutí ho dost zničilo. To se nedá popřít. S vynaložením posledních sil se postavil na nohy. Už nenaříkal. Ani nenadával. Jenom se tiše potácel. Jak při tom narážel do stěn chodbičky, pokoušel se do oka strefit cípem kapesníku. Ale jestli se strefil nebo nestrefil, ví sám Bůh. Pokud se ovšem vyskytoval někde nablízku. A neměl zrovna nic důležitějšího na práci. Na vedlejší koleji se právě chystala k odjezdu lokálka mířící zpátky

do města Uhrad. Sotva jsem přesed z vlaku do vlaku, vagony sebou škubly, dřevěný obložení zapraštělo a – – sbohem Starý Město!

2

Kdykoli se vracím domů, aniž bych spatřil Bílý útesy doverský nebo se aspoň neprošel ulicí, ve který v Praze bydlí dr. Arnošt Všetěčka, připadám si jak na vlastním pohřbu. Vpravo, nalomená nad hrobem, běduje, div si oči nevypláče, moje maminka Adéla. Hned vedle, s věncem v ruce, přemáhá dojetí tatínek Ferdinand. Škvírou mezi rodiči kanou slzy mamčině mladší sestře Baruně. Na můj pohřeb přijela z nedalekých Bojkovic. Vyrábí tam ve zbrojovce ruční granáty. Nejhlasitější je vzlykot početný skupiny mejch nejmilejších kamarádů a kamarádek. Přistupujou k hrobu jeden po druhým, aby do jámy přihodili lopatou další hroudu lepkavý hlíny. Ale to už vlaková souprava se skřípotem zastaví. Víko rakve zaklapne. A ocitnu se tam, odkud jsem ráno s takovou nadějí do světa vyrazil.

Takřka bez vyjímky vedou mý první kroky z uhradského nádraží do našeho unikátního auditoria. Tak jsme nazvali jeden obchod v Úzký ulici. Majda v něm prodává gramofonový desky. Moje návštěva má svůj zaběhanej rituál. Sotva se objevím ve dveřích, Majda vykřikne hej-baba-ryba. To je naše vynikající znělka. Pochopitelně že i já vykřiknu hej-baba-ryba. Má to na nás stejnej dopad jako na někoho nedělní mše včetně svatýho přijímání.

Na řadu pak přijde poněkud jiná záležitost. Nejspíš souvisí s mou chronickou neschopností přizpůsobit se zaběhanejmu životním zvyklostem. Majda ví, co a jak. Aniž bych ho musel vybídnout, přistoupí k telefonu

a vytočí číslo gymnázia Květoslava Havelky. Než to někdo na druhém konci zvedne, dělá na mě všelijaký opičky. Dost ho obdivuju. Je to sice nervák, ale počíná si suverénně jak dokonalej profík. Včera stejně jako dnes to rozjede na plný obrátky. Nejdřív se představí změněným hlasem jako můj tatínek F. Z nevyčerpatelný slovní zásoby pak vysouká řadu vět, který by i mrtvýho v hrobě přesvědčily, že je ještě živej. „Haló,“ řekne. „Tady Ferdinand Vincík. Můj syn Adolf má otravu krve ze zkaženýho masa. Cože? Ne, zatím mu žaludek nepumpovali. Ale jeho zdravotní stav je značně kritickej. Od samýho rána se svíjí v bolestivejch křečích. Pokud se mu uleví, dostaví se do školy ještě dnes. A to někdy kolem jedenáctý.“

Podle mýho je Majda tentokrát v ještě pozoruhodnější formě než obvykle. Jenže, co by každý malý dítě pochopilo za pouhejch pár vteřin, kdosi na druhém konci drátu tomu nemůže přijít na kloub ani za pět minut. Ten kdosi má určitě v uších vatu nebo nakapanej vosk. Pořád se zoufale vyptává, jako by nedoslýchal. Dal bych krk na to, že z lidí, který dobře znám, tak může bejt nechápavej jedinej profesor tělocviku a fyziky Česnek. Přisahám. Majda svýho protihráče musí nakonec zlikvidovat knockoutem. Jinak by se ho nezbavil. „Haló,“ řekne mu. „Víte co? Nechte si to laskavě projít hlavou, jo?“ A zavěsí. Načež my propuknem v řehot. Nic jinýho nám ani nezbejvá.

Dalším bodem programu je tak zvaná tradiční přehlídka senzačních melodií. Netrvá dlouho a z nejnovější domácí gramofonový produkce na nás náš starej a dobrej známej dr. Arnošt Všetečka začne za příkladný spolupráce celýho sextetu chrlit jako gejzír svý ohromující umění. Zanedlouho naše výkřiky učiněnýho blaha víří prach usedlej v okolních regálech. Taky se třese od hlavy až po paty. Jako už nesčís-

někrátkrát máme s Majdou pouze jedno jediný přání. Pokud zešílíme, aby nám to zůstalo nadosmrti. Jenže vtom venku na věži zvon jedenáctkrát uhodí. A spadla klec. Se smutkem v duši zjistíme, že jsme nezešíleli. A že nám nezbyvá, než i nadále žít jako lidi TAKŘKA NORMÁLNÍ.

Kdo to nezažil, těžko uvěří, co všechno dokážu po cestě za svým vzděláním. Mluvím o situaci, kdy už nemám jiný vyhnutí a musím ji podstoupit. Tak kupříkladu mám vyjimečně mimořádnou schopnost šinout se těma starobylýma uhradskýma uličkama jako nejpomalejší tvor na světě. Netvrdím, že se to obejde bez problémů. Nastanou v okamžiku, kdy se Česnek kolem mě začne vznášet jako můj anděl strážnej. A jeho hlas mě nabádá, abych pohnul kostrou. Prý jinak v životě nikam nedoжду.

Abych se ho zbavil, začnu psát další dopis dr. Arnoštovi Všetečkovi. Musí to bejt tak sto devadesátej devátej:

Milej dr. Arnošte Všetečko! Nejvíc Vás bude zajímat, jak jsme před pár lety dali dohromady náš tříčlennej RJK band Adolfa Vincíka. Jenom na vysvětlenou. To RJK znamená, že jsme ho založili in memoriam seržanta Rogera Johna Kirkpatricka. Ale kdo byl RJK, o tom někdy jindy. Dnes spíš něco k jednotlivým členům našeho orchestru...

Začnu mu líčit, že největší a nejstarší z nás je Majda. A že v tom našem úžasným ansámblu hraje na kytaru. Nejenže prodává gramofonový desky v Úzký ulici, ale jeho tatínek žije od roku devatenáct set třicet osm na Novým Zélandě. Pokud je nám známo, obhospodařuje tam farmu s ovce. Na bubny bezesporu výborně tluče Antonín Hildebrandt. Zcela určitě by tlouk ještě

líp, kdyby ho jeho vlastní matka nechala aspoň chvíli na pokoji. Je totiž Tondovi v patách, ať se hne kam hne. Pořád se stará, kdy její synátor přijde na oběd či na večeři. Paní Hildebrandtová by snad tomu svému milovanému blboušovi poslala něco k snědku i na Mars. To za předpokladu, že by se tam čistou náhodou vyskytoval a bylo by technicky proveditelné mu tam stravu doručit.

Každý dopis zakončím P.S.:

Náš milej dr. Arnošte! Ještě jednou Vás všechny tam v Praze opravdu srdečně zdraví pianista Adolf Vincík. Se svým triem. P.P.S. Vřelý díky za všechno. Především za to, že existujete! A taky nám někdy pošlete své fotočky!

Jako na povel připluje vzduchem obálka následovaná známkou. Chystám se ji jazykem navlhčit. Ale cestu mi zatarasí ta nejnemožnější překážka, jakou si kdo umí představit. Vyznačuje se tvarem lidského těla obdařeného rukama, který má ta dotyčná osoba pompézně zkřížený na prsou. Samozřejmě, kdo není zrovna padlej na hlavu, tomu už dávno došlo, o kom je tady řeč. Zničehonic stojíme s Česnekem proti sobě v lípový aleji Bedřicha Engelse na levém břehu řeky Rávy. A díváme se zamilovaně jeden na druhého.

„brý ráno,“ řeknu.

„Sním nebo bdím?“ zeptá se on.

„Dovolíte?“ omluvím se. Padnu na všechny čtyři a začnu se plazit v trávě.

Česnek vzrušeně vypískne. „Ztratils snad něco?“

„Známku na dopis.“

„Na jaký dopis, prosím tě?“

K odpovědi se nabízely celkem tři možnosti. Buď že píšu Bublinovi do Beskyd. Nebo Jean Simmonsový do Londýna. Nakonec řeknu po pravdě:

„Na dopis adresovanej do Prahy doktoru Všetečkovi.“

„Doktoru Všetečkovi?“ podiví se.

„To je můj nejoblíbenější dirigent a bebopovej zpěvák.“

Česnek s červeným praporkem v ruce a s píštal-kou zavěšenou kolem krku na hnědý tkaničce od bot se opře o kmen stoletý lípy. Zírá nevěřícně před sebe, jako by se v aleji, obtěžkaný kulometem, vynořil SS-komandant Heinrich Schmaltz. To byl jeden velitel koncentračního tábora Roessenburg-Hamslager. A Česnek v něm prožil na vlastní kůži tři nezapomenutelný roky.

Fakt je, že jsem měl děsnou smůlu. Při psaní dopisu jsem evidentně ztratil orientaci. A do aleje jsem zabloudil právě v okamžiku, kdy tam probíhala hodina tělocviku septimy B. Většina třídy měla každoroční jar-ní maratón na osm set metrů už za sebou. Závodníci se šourali roztroušeně zpátky alejí jako namrzlý strašidla. Zbývalo odstartovat pět posledních kolohnátů. Připraveni v předklonu kdykoli vyrazit cvakali zimomřivě zubama na startovní čáře.

„Tak ty si píšeš s dirigentem?“ probral se Česnek ze svého zkoprnění. „A on navíc zpívá v hlavním městě?“

„A taky hraje na vibrafon.“

„Je to možné? A navíc jsi prý měl ošklivou otravu krve ze zkaženého masa. Že ano?“

„Netelefonoval vám tatínek?“ dělám, jako že se divím.

„Telefonoval, telefonoval,“ odpověděl Česnek a zadíval se kamsi k nebi. „Proč by jinak nad námi visely tyhle ty dráty? Táhnou se od sloupu ke sloupu, že ano?“

Pět výrostků na startovní čáře, šíráno zvědavostí, co se jako děje, narovnal hřbety. Ale sotva se k nám začali nenápadně přibližovat, Česnek zavelel: „Při-

pravit se! Ke startu! Pozor!“ Když zapískal na píšťalku a mávl červeným praporkem, alejí to mohutně zašumělo. To proto, že všichni nestěhovaví ptáci, převážně vrabčáci, který až dosud bezstarostně štěbetali v nedalekém křoví, vyfrnkli současně s odstartovanými kolohnáty.

Celej ten úžasnej systém vymyslel Pepek Jakeš alias Mata Hari. Fungovalo to bezvadně. Kdesi uprostřed aleje byl cíl. A právě tam seděl na dámském bicyklu tenhle ten Česnekův nejvěrnější prdiposkok. Námořnickým dalekohledem sledoval veškerý dění v mlhavý dálce. Jakmile zmerčil, že hoši vypálili ze startovní čáry, zmáčk stopky Omega. Bylo to nesmírně jednoduchý. Když k němu závodníci dorazili, zmáčk stopky podruhé. Časovej rozdíl mezi oběma zmáčknutými pak zaznamenal fialovou tužkou do linkovaného sešitu. Protože to byli bez výjimky závodníci v pubertálním věku, probíhali cílem s huronským řevem a drželi se přitom za ruce.

Sotva se alej vyprázdnila, upad Česnek do vzpomínkový nálady. „Už je to šest let, Vincíku. Představ si koncentrační tábor Roessenburg-Hamslager. Máš to? Vedle Poláka tam strádá Maďar. A vedle Tatara Mongol. Taky tam statečně trpí soudruh Treplev z Kamčatky. Příkladný člověk. Dělili jsme se spolu o jednu palandu. Ovšem jedno ti zaručím. Jak byl čas dlouhý, ani pes nechcípl. A proč to říkám? Mluvím o mase. Otrava krve ze zkaženého masa nepřicházela v úvahu. Žádné maso, žádná otrava. Že ano? A teď poslouchej. Zcela hypoteticky, kdyby nějaký pes chcípl, hádej, co by se stalo. Jediný, kdo by takovou krkavčí hostinu ve zdraví nepřežil, by byl ten fajnovka z Velké Británie. Stejný hnilička jako ty. Propánakrále, jak nám ten člověk lezl na nervy! A víš proč? Poněvadž nás terorizoval hraním na saxofon. Pomalu, ale jistě nás tím drásavým kvílením připravoval o rozum!“

Česnek se otrás hnusem. Čímž se aspoň částečně uklidnil. Usoudil jsem, že nadešel čas, abych se otázel: „Mám se TAKY svlíknout?“

Moje otázka nebyl zrovna nejšťastnější nápad. Zvlášť když odpověď na ni je předem známá. Česnekovi se naježily černý chloupky na prsou. A to s takovou razantností, že prorazily řídkou tkaninu jeho do běla vypraného sportovního trička. Půl tuctu promrzlejších běžců, který měli těch osm set metrů už za sebou, kolem nás mezitím vytvořil šišatej půlkruh. A snažili se čuměním vysondovat, o co vlastně kráčí.

Česnek nelenil a dal se slyšet. „Za všechno může Ježíš,“ prohlásil věštecky a pozved zrak k nebi. „Kdyby skutečně vstal z mrtvých, tak by tuhle tragedii už dávno nějakým zázrakem vyřešil.“

Šlo to ráz naráz. Nejdřív jsem si spustil kalhoty. Za nimi následoval kakaově hnědej svetr. Když jsem si přetáh přes hlavu kostičkovanou košili, uculoval se rozkošně pár kroků přede mnou na žlutozeleném bicyklu ten strašlivej tlustoch Pepek Jakeš. Opíral se jednou rukou o kmen lípy. Palcem druhý ruky mačkáním spouštěl a zastavoval stopky. Fakt je, že pokud na týhle planetě existuje něco stoprocentně odpudivého, pak je to bez pochyby on. Mata Hari. Nepřeháním. Jak známo, onu legendární vyzvědačku stih za její proradnost spravedlivej trest. Ale byla aspoň krásná. Kdežto Pepek Jakeš byl přitažlivej jak hroch v bahně. Na temeně lebky mu vyrůstala kšticce umaštěnejch vlasů. Zůstávala připlácnutá k čelu, i když foukal vítr. A pokud nemačkal stopky, hledal něco v nose. Nebo kolem sebe plival. Jindy sadisticky vypustil nakyslýho zlýho ducha. Jinými slovy řečeno, tahle Mata Hari MADE IN CZECHOSLOVAKIA byl špión, o kterým by se daly vyprávět hrůzostrašný historky až do skonání světa.

„Spanilá otravo krve,“ zaskřehotal. „Kolik tisícovek metrů si troufáš uběhnout?“

Pozoruhodný bylo, že ačkoli se kolem bloumající kolohnáti tetelili vlezlým chladem, Pepek sálal teplo, jako by měl pod hromadou tuku namontovaný nejmíň dvoje elektrický kamínka.

„Když se na něco táži, že ano, tak snad zodpovím položenou otázku, nebo ne?“ Obracel oči ke svému chlebdárci, aby bylo jasné, po kom se tím „že ano“ opičí. „Soudruhu profesore, navrhoval bych tisíc pět set. Aspoň se mu ten přiotrávenej krevní oběh náležitě pročistí.“

Byli spolu sehraní jako dva hráči tenisu. Pinkali si mě přes síť jak tenisovej míček. Občas se mi podařilo odkutálet se do trávy. Ale hned mě našli a hra začala nanovo. Jak čas utíkal, počet udýchanejších pubertáků všech možnejch i nemožnejch tvarů a velikostí přibýval.

„Tak polez, polez, ty nádhero,“ zaskřípal zuby Mata Hari. „Vůbec nechápu, proč ještě okouníš.“

Česnek tlesk třikrát do dlaní. „Připravit se! Ku startu! Pozor!“

Když hvízdal na píšťalku a mávl červeným praporkem, pohnul jsem se kupředu. Ale jenom tak, aby se neřeklo. Pepek, rozvalenej na dámským bicyklu, se samým nadšením rozhykal jako osel. Na to, aby mě donutil k větší rychlosti, měl metodu, kterou sám vymyslel – najížděl mi přední pneumatikou na paty. V protisměru se vynořovaly z mlhy další a další skupiny zbědovanejších septimánů. Měli tu kalvárii za sebou. Potáčeli se od stromu ke stromu, včetně Antonína Hildebrandta. Když mě spatřil, poskočil vysíleně na jedný noze. Na naši znělku hej-baba-ryba mu už nezbyla energie. Celý mi to připomínalo jeden americkéj film. Jmenoval se Nad hrobem. Byl jsem na něm před

třemi lety v kině Oko nejmíň šestkrát. Hlavní hrdina se jmenoval Harry Elton a odehrávalo se to na ostrově někde v Asii. Děj byl jednodušejší. Když se otevřely brány lágru, nemohli zajatci po tolika letech útrap za ostnatým drátem pochopit, že je doopravdy po válce. Ty první slastný doušky svobody v nich vyvolávaly děsný trauma. Mentálně na tom byl nejhůř právě Harry Elton. Kousek za branou, na cestě k pobřeží, kde na něho čekala loď, která ho měla vzít domů, spáchal mačetou harakiri.

Když Pepeček zaregistroval, že trčím na místě a jenom tak zevluju, div se nepřekotil přes řidítka. Odložil kolo na zem. Zrovna tak dalekohled a stopky Omega. Přibližoval se ke mně krůček po krůčku. Třením jeho objemnejch stehen o sebe vznikal zvuk, jako když se o sebe šoupou dva pytle cementu. Tak či onak, je až neuvěřitelný, jak takovej obézní kluk sebou umí mrsknout, když ho něco doopravdy naštvě. Měl to celý metodicky rozfázovaný do několika sekvencí. Nejdřív se vymrštil přímo vzhůru. Ve vzduchu se pak nasměroval do vodorovný polohy. Načež tam chvíli visel jak torpédo. Když se mi pak napasoval šiшатou lebkou rovnou do břicha, porazil mě na zem jako kuželku.

Sotva mě zaleh svým tělem a zatnul mi svý špalíčkovitý prsty do krku, zakvičel mi do ucha: „Ve jménu všemocnejch bolševiků! My tě budem lynčovat! To si piš! Ve jménu strany, vlády a proletariátu! My tě pověšíme za kulky na nejbližší strom. Ty vzpurnej černocho!“

Pokud to někoho zajímá, člověku, kterej umírá, se začne uplynulej život rapidně odvíjet v hlavě pozpátku rovnou až do kolíčky. Jenže můj se zarazil u Jean Simonsové. To jsem dost ocenil. Stejně jako v tom filmu našlapovala tiše chodbami zámku a v ruce držela sví-

cen. Tvářila se vznešeně a hrdě a byla tak krásná, že jsem se rozhodl neumřít. A proto bylo nutný přivolat pomoc až z Beskyd.

Pepěk mě škrtil, až mi lezly oči z důlků, a zcela určitě by mě zprovodil ze světa, kdybych nezasípal, že příští neděli v půl desátý dopoledne přijede autobusem na návštěvu můj bratr Bublina. Že je dřevorubec, to věděl kde kdo. Rozhodně jsem nečekal, že to tak úžasně zapůsobí. Jakmile Mata Hari zaslech tu novinu, cosi zablekotal. Jeho sevření povolilo. A než jsem se nadál, pelášil alejí Bedřicha Engelse, jen se mu za zadkem prášilo.

3

Ačkoli nemám sebemenší zájem věšet někomu bulíky na nos, spousta občanů našeho lidově demokratického zřízení si myslí pravej opak. To se hned pozná. Kdykoli se jim snažím vysvětlit něco životně důležitého, začnou si významně potukávat prstem na čelo. Proto mám občas tendenci přesunout se v duchu do toho londýnského Hyde Parku. Možná jste o něm slyšeli. Tam se postavím na bednu nebo na židli a vykládám kolemstojícím, co mě zrovna napadne. Je to až k neuvěření, jak tyhle lidi vážně věděj, o co mi v životě doopravdy jde. A doslova a do písmene věřej všemu, co jim povídám. Jsou důvěřivý jak malý děti, fakt.

Na rozdíl od našich skeptiků je kupříkladu strašně zajímavá, jak to bylo tehdy sedmého července roku devatenáct set čtyřicet čtyři. To jsme přiběhli s Bublínou celý uřícený k čoudícímu cípu lesa za velehradským klášterem několik minut po tom, co se tam zřítilo sestřelený americký letadlo. A mezi zpřeráženými stromy jsme našli ohořelého Rogera Johna Kirpatricka. A prá-